

دست‌رسی به اینترنت در دانشگاه فرهنگیان

(۱) مقدمه

با عنایت به سیاست ایجاد بستر مناسب برای استفاده از فناوری‌های نوین، هوشمندسازی دانشگاه فرهنگیان، ایجاد شرایط و امکانات برای افزایش تعاملات آموزشی، علمی و اداری در محیط‌های مجازی، لزوم تدوین و تعریف سطح، حجم و نوع دسترسی به اینترنت در دانشگاه فرهنگیان و ایجاد وحدت رویه در کلیه واحدهای دانشگاه، سیاست دسترسی به اینترنت تدوین، تصویب و ابلاغ می‌شود.

این سند سیاست‌های دسترسی به اینترنت در دانشگاه فرهنگیان برای تمامی پردیس‌ها و واحدهای دانشگاهی وابسته، سازمان مرکزی و مدیریت امور پردیس‌های استانی و همچنین شرایط استفاده کاربران را مشخص نموده و مکمل اسناد تکمیلی دیگر، از جمله سیاست حفظ امنیت داده‌ها، احترام به حریم خصوصی و نحوه استفاده از ایمیل دانشگاه می‌باشد.

(۲) کلیات

توسعه فضای الکترونیکی، در کنار فضای فیزیکی، در حال حاضر واقعیتی چشمگیر و غیر قابل انکار است و ضرورت استفاده از اینترنت به عنوان ابزار ارزشمند بهره‌گیری از فضای مذکور بر کسی پوشیده نیست. دسترسی به اینترنت در شرایطی که دنیای انسانی به سوی زندگی مجازی به موازات زندگی واقعی در حرکت است برای هر انسان فرهیخته‌ای ضرورت اجتناب ناپذیر تلقی می‌شود. در حال حاضر اینترنت یک ابزار قوی و ضروری در فرآیند یاددهی - یادگیری بوده و جزء لاینفک نظام یادگیری است. کنش و تعامل در فضای الکترونیکی بویژه برای دانشگاه و دانشجو اهمیت بالایی پیدا کرده، و این اصل در مورد دانشجویان دانشگاه فرهنگیان باشد از اهمیت مضاعفی برخوردار است.

دانشگاه در جهت دستیابی به اهداف خود درصدد شفاف‌سازی "سیاست‌های دسترسی به اینترنت" برآمده تا زمینه ساز تدوین مقررات مورد نیاز در استفاده از فضای اینترنت در نظام دانشگاهی بوده و تمامی پردیس‌ها و واحدهای دانشگاهی تابعه، سازمان مرکزی و مدیریت امور پردیس‌های استانی، به اعمال سیاست‌های واحدی را اینترنت، دعوت نماید. به طور کلی تدوین این سند اهداف زیر را تعقیب می‌کند:

- ایجاد وحدت رویه در دسترسی به اینترنت و نحوه استفاده از آن در تمامی پردیس‌ها و واحدهای دانشگاهی تابعه دانشگاه فرهنگیان
- افزایش ضریب استفاده هدفمند توسط همه کاربران دانشگاه در چارچوب مقررات مربوط
- اعمال سیاست‌های ایمنی و حقوقی یکسان برای ارتقای امنیت و کاهش مخاطرات محیط مجازی
- اطمینان از مواجهه کاربران با محتوای مناسب و مفید در محیط دانشگاه

- دانش افزایی و آگاه سازی همه کاربران از باید ها و نباید های استفاده از محیط های برخط در دانشگاه
- الزام به توسعه و تقویت زیرساخت های فناوریانه دانشگاه برای انجام وظایف قانونی مصوب
- استفاده حداکثری از فناوری و زیرساخت های فناوریانه برای افزایش موفقیت و بهبود عملکرد دانشگاه.

۳) گستره سند

مفاد این سند، برای همه کاربران تمام وقت و پاره وقت دانشگاه (اعم از دانشجو معلمان، اعضای هیات علمی و غیر هیات علمی) صرفنظر از این که در سازمان مرکزی، مدیریت امور پردیس های استانی، پردیس، خوابگاه، در ماموریت یا هر مکان دیگری که از اینترنت دانشگاه و از طریق هر نوع دستگاه ی یا وسیله ای اعم از رایانه شخصی، تبلت و تلفن هوشمند استفاده می نمایند، لازم الاجرا می باشد.

۴) قواعد کلی دسترسی به اینترنت

۴.۱) اینترنت حداکثری و رایگان

دانشگاه فرهنگیان دسترسی به اینترنت را برای تمامی کاربران خود (اعم از مدرسان و اعضای هیات علمی، دانشجو معلمان و اعضای غیر هیات علمی دانشگاه) جهت استفاده آنان در مسیر تحقق و دستیابی به اهداف متعالی دانشگاه، به صورت حداکثری و رایگان ایجاد می کند.

۴.۲) تقویت و تشویق استفاده از اینترنت در دانشگاه

دانشگاه فرهنگیان بر این اعتقاد است که استفاده از اینترنت، بخشی ضروری از رشد علمی و فرهنگی دانشجو معلمان، مدرسان، اعضای هیات علمی و غیر هیات علمی دانشگاه می باشد. بر این اساس استفاده از اینترنت در هر زمان و به هر نحوی که اهداف، ماموریت ها و انتظارات دانشگاه را دنبال کند، تشویق نموده و تمام تلاش خود را برای توسعه، ایجاد و برقراری دسترسی به اینترنت انجام می دهد.

برخی از خدماتی که کاربران از طریق اینترنت دانشگاه دریافت می دارند، شامل موارد زیر است:

- آشنایی با دوره های یاددهی - یادگیری
- پژوهش و بررسی آخرین تحقیقات در حوزه های مربوط به دانشگاه
- به اشتراک گذاری درس واره های تهیه شده با دیگران
- بحث و گفتگو پیرامون مسائل صنفی و علمی
- ارائه آموزش ها به صورت الکترونیکی و برخط
- مشارکت در شبکه اجتماعی دانشگاه فرهنگیان
- به کارگیری سامانه های الکترونیکی فعالیتهای دانشگاه (از قبیل سامانه آموزش، ایمیل دانشگاه، سامانه اتوماسیون و...)

در همین راستا، دانشگاه فرهنگیان کلیه ارکان خود با محوریت مرکز هوشمند سازی را موظف کرده که برای دسترسی قابل اطمینان و مناسب در هر مکان و هر زمان برنامه ریزی انجام داده و تا پایان سال ۱۳۹۴ این هدف را به طور کامل محقق سازد.

۴.۳ استفاده از اینترنت دانشگاه برای مصارف شخصی و غیر دانشگاهی

استفاده مجاز و بدون محدودیت از اینترنت دانشگاه، برای تحقق اهداف و وظایف دانشگاه می باشد. در عین حال استفاده در حد معمول برای مصارف شخصی، به طوری که مانع استفاده علمی کاربران دیگر نشود، ممنوع خواهد داشت. لیکن در مواردی که استفاده شخصی افراد از اینترنت دانشگاه، باعث ایجاد محدودیت برای سایر کاربران گردد دانشگاه مختار است حسب تشخیص حوزه ها و یا مسئولان ذی ربط، اقدام به محدود کردن حجم و پهنای باند استفاده از اینترنت، برای کاربران مذکور نماید.

۴.۴ کاربرهای مجاز برای دسترسی به اینترنت دانشگاه

تمامی کاربرانی که به نحوی در جهت اهداف دانشگاه فعالیت می نمایند دارای حساب کاربری شخصی استفاده از اینترنت دانشگاه خواهند بود و فقط کسانی که دارای حساب کاربری هستند مجاز به استفاده از اینترنت دانشگاه می باشند. مجوزهای حساب کاربری بر اساس نوع و نحوه ارتباط با دانشگاه، در اختیار افراد (کاربران مجاز) گذاشته می شود. عمده کاربران مجاز برای استفاده از اینترنت دانشگاه عبارتند از:

- مدرسان و اعضای هیات علمی تمام وقت دانشگاه
- کارمندان پردیس ها و واحدهای تابعه
- دانشجو معلمان و معلم دانشجویان
- مشاوران / اساتید حق التدریس پاره وقت با شرط دریافت و ارائه معرفی نامه از پردیس
- تمامی کارکنان سازمان مرکزی دانشگاه و مدیریت امور پردیس های استانی در سطوح مختلف شغلی

تبصره ۱:

استفاده بدون حساب کاربری مجاز از اینترنت دانشگاه، ممنوع می باشد. کاربرانی که بدون حساب معتبر - یا افرادی که حساب کاربری خود را به اشخاصی که مجوز استفاده ندارند، واگذار می کنند - علاوه بر محرومیت از حساب کاربری اینترنت، مشمول جریمه خواهند شد که میزان و نحوه اعمال آن از سوی دانشگاه تعیین و اعلام می شود.

تبصره ۲:

کاربران به هنگام دریافت حساب کاربری، سیاست ها و شرایط استفاده از اینترنت دانشگاه را دریافت و مطالعه نموده و لازم است موافقت خود با مفاد و بندهای آن را اعلام دارج تا حساب کاربری شخصی ایجاد شود.

۴.۵ کنش های نامناسب

منابع نامطلوب همواره در کنار منابع مطلوب قابل دسترسی هستند. بنابراین همانطور که استفاده از منابع مطلوب مورد تشویق دانشگاه است، ضروری است که از دسترسی، استفاده، و اشاعه مطالب نامناسب، توسط کاربران ممانعت گردد.

کاربران نباید:

- در فعالیتی شرکت کنند که به نحوی از انحاء باعث خدشه دار شدن نام دانشگاه شود.
- مطالبی ایجاد و یا اشاعه دهند که موجب وهن دانشگاه و یا پیگرد قانونی باشد.
- به هر نحوی اقدام به دانلود، مشاهده، تولید و یا اشاعه محتوای نامطلوب و در تعارض با منشور فرهنگی دانشگاه کنند.
- مطالب توهین آمیز به افراد دیگر ارسال نمایند.
- بدون کسب اجازه دیدگاه ها و نظرات شخصی سایر افراد را افشا کنند.

تبصره:

محتوای نامطلوب شامل محتوای غیر اخلاقی، غیر مذهبی، مخالف با مبانی ولایت فقیه و ارزشهای جمهوری اسلامی، محتوای مجرمانه، اهانت به قومیت، زبان و مذاهب رسمی کشور و به طور کلی هر مورد مخالف موازین شرعی، عرفی و قانونی جمهوری اسلامی ایران می باشد. این تعریف از محتوای نامطلوب شامل محتوای متنی، تصویری و رسانه های دیگر می شود.

۴.۶ کنترل استفاده نامطلوب

دسترسی به اینترنت علاوه بر مزایا و ضرورتهایی که دارد در صورتی که به طور صحیح و برنامه ریزی شده عملیاتی نشود، موجبات بروز آسیب هایی در حوزه کاربران مخصوصا دانشجو معلمان می شود. از جمله این آسیبها می توان به ممانعت از انجام بهینه فعالیتهای علمی، مشکلات هویتی، ترویج ارزش های خلاف دین و اخلاق و آسیب های روانی مانند اعتیاد اینترنتی اشاره کرد. بدین لحاظ لازم می نماید ضمن فرهنگسازی، آموزش مدیریت زمان و برنامه ریزی، روش های مدیریت استفاده صحیح از اینترنت به کار گرفته شود. در همین راستا علاوه بر به کارگیری روش های علمی مقابله با این وضعیت (از قبیل کنترل محتوا، مشاوره، رفتار درمانی شناختی) لازم است تمهیدات اجرایی پیشگیرانه نیز در حوزه های تخصصی مرتبط، تدوین و عملیاتی شود.

۴.۷ حق مالکیت

دانشگاه به قوانین حق مالکیت^۱ احترام گذاشته و علاوه بر پایبندی به اصول، در آن راستا عمل می کند. بنابراین کاربران نباید در استفاده از اینترنت:

- نرم افزارهای دارای حق مالکیت، محتوای تحت مالکیت فرد ثالث را بدون اجازه مالک به اشتراک بگذارند و یا منتشر کنند.
- محتوای دارای حق مالکیت را بدون اجازه، دانلود و تکثیر نمایند.

۵ شیوه اجرا و نظارت

مهم ترین روش و شیوه اعمال مفاد سند، توضیح و تبیین آن برای متصدیان تامین کننده اینترنت از یک طرف و کاربران اینترنت از طرف دیگر می باشد. در عین حال برنامه ها و روش های زیر برای اعمال سیاست ها، به کار گرفته می شود:

¹ Copyright

۵.۱ فرهنگ سازی

پس از تدوین و تصویب سیاست ها، ابلاغ آن به همراه فایل های آموزشی و توجیهی کافی برای گروه های مختلف کاربران، برگزاری جلسات توجیهی در سطح مدیریت های امور پردیس ها استانی و روسای پردیس ها، کارشناسان فناوری اطلاعات و حفاظت فاوا و بالاخص اشاره به این سیاست ها در تمامی نشست های سراسری اعضای هیات علمی، مدرسان و دانشجویان، خواهد توانست در اجرای آنها موثر باشد.

۵.۲ پایش استفاده از اینترنت

تمامی تجهیزات، زیرساخت ها و امکاناتی که دانشگاه جهت ایجاد دسترسی به اینترنت تهیه کرده و در اختیار کاربران قرار می دهد، برای استفاده مجاز و قانونی در اختیار آنان قرار می گیرد. بر این اساس، دانشگاه حق خود را برای پایش نحوه استفاده کاربران از اینترنت به منظور بررسی رفتار کاربران و محتوای مشاهده شده، محفوظ می داند.

تمامی پایش ها، صرفاً توسط افراد مجاز انجام می شوند. از سوی دیگر، کلیه داده های اینترنتی که توسط سامانه های دانشگاه تهیه و ارسال می شود قسمتی از مستندات رسمی محسوب شده و برای همین در حین مراجعه مراجع قضایی، دانشگاه ناچار به ارائه آنها می باشد. کاربران لازم است مسئولیت کلیه اطلاعاتی که از طریق شبکه اینترنت دانشگاه انتقال می دهند را بر عهده گرفته و صحیح بودن، مناسب بودن، اخلاقی بودن و قانونی بودن آن را تضمین نمایند.

۵.۳ تمهیدات فنی و زیرساختی

- راه اندازی زیر ساخت های شبکه (به عنوان مهمترین زیر ساخت در حوزه فناوری اطلاعات) برای تمامی بخش های اداری - کلاس ها - خوابگاهها - آزمایشگاهها (نصب و راه اندازی تجهیزات فعال^۲ و غیر فعال^۳) و ایجاد دسترسی به اینترنت و اینترنت ملی
- تهیه نرم افزار حسابرسی^۴ برای مدیریت حساب کاربری کاربران
- تنظیمات مقدار پهنای باند و حجم دانلود و ساعت های دسترسی به اینترنت برای هر کدام از دانشجویان، کارکنان و اساتید بر روی سرور حسابرسی بر اساس زیر ساخت های موجود

۵.۴ امنیت اینترنتی

تفکر امنیت در شبکه برای دستیابی به سه عامل مهم است که بلیکدپگر مثلث امنیتی را تشکیل می دهند. این عوامل عبارتند از راز داری و امانت داری^۵، یکپارچگی^۶ و در نهایت در دسترس بودن همیشگی^۷. این سه عامل اصول اساسی امنیت اطلاعات - در شبکه و یا بیرون آن - را تشکیل می دهند بگونه ای که تمامی تمهیدات لازمی که برای امنیت شبکه اتخاذ شده و یا تجهیزاتی که

² Active

³ Passive

⁴ Accounting

⁵ Confidentiality

⁶ Integrity

⁷ Availability

ساخته می شوند، همگی ناشی از نیاز به اعمال این سه عامل در محیط های نگهداری و تبادل اطلاعات است . براین اساس، ارزیابی ها در حفظ امنیت کاربران دانشگاه در محیط های مجازی، می بایست حداقل شامل رویه هایی برای موارد زیر باشند:

- رمز های عبور
- آموزش کارکنان و نحوه اجرای برنامه ها
- نحوه تهیه فایل های پشتیبان و فضای مورد نیاز آن
- ضد ویروس ها و دیواره آتش به منظور شناسایی و جلوگیری از نفوذ گران مخرب
- فیلترینگ های مختلف برای اینترنت و پست الکترونیکی
- تنظیمات سیستمی و پیکره بندی آنها

۵.۵ جرمه کاربران متخلف

- عدم مراعات عامدانه سیاست ها و مفاد این سند از سوی کاربران، مشمول برخوردهای جدی انضباطی (تا سطح اخراج از دانشگاه) می باشد.
- افراد نیمه وقت و قراردادی شاغل در دانشگاه، در قبال عدم مراعات عامدانه ، مسئول خواهند بود و مجازات هایی به تناسب برای آنان نیز در نظر گرفته می شود.

در صورت نیاز، دانشگاه می تواند از مراجع قضایی برای اعمال مفاد این سند کمک بگیرد.

این سیاست در تاریخ بیست و سوم اسفند سال هزار و سیصد و نود و سه به تصویب رسید. دستورالعملها و آیین نامه های اجرایی مورد نیاز توسط مرکز هوشمند سازی تهیه و در شورای راهبردی هوشمند سازی به تصویب خواهد رسید.